

IV.

Fra Grevefejdens Tid.

Efterfølgende Dokument fra Efteraaret 1535 giver en karakteristisk Forestilling om de under Grevefejden stærkt opløste Retsforhold og fortjener derfor at bevares; thi saa mange Bidrag man end har til Oplysning om den store Politik i hin urolige Tid, saa faa ere de bevarede Aktstykker, der kaste Lys over de indre Forhold, naar man vil gaa noget mere i det enkelte. Som Exempel kan nævnes, at med Undtagelse af ganske faa Efterretninger fra Skaane vide vi saa godt som intet om, hvorledes det er

gaaet de danske Reformatorer i Fejdetiden, saa vi næppe en Gang kunne gætte os til, hvilken Side de mest have hældet til under Partikampen. — Forøvrigt viser nærværende Breve, at Højby Kirke (i Aasum Hrd. i Fyn) allerede i Middelalderen har været knyttet til S. Hans Klosterkirke i Odense, og at en af Munkepræsterne om Søndagen gik den lange Vej derud for at holde Messe. Efter Reformationen var Højby (nu Annex til Nørre-Lyndelse) i et langt Tidsrum henlagt til Kapellaniet ved S. Hans Kirke¹⁾.

Vij effther^{ne} Her Jørgen Jenssøn, prest vtij sancti Hans closter i Ottens, Oluf Bondhe i Høyby oc Per Hanssøn i sammestedh gyøre witterligt for alle i thette wort obne breff, att aar effther Gudtz byrdt mdxxxv, Søndagen nest effther alle helghen dagh, th̄war ther skicket for oss oc danmendt flere, som samme dagh Høyby sognestēffne søgthe waare²⁾, at beskedhen mandt Jürgen Hanssøn i Høyby stod i lent lydh oc adspurdhe menynghe mandt, hwad them witterligt wor om then sagh, som wor emellom Her Hans Lauritssøn oc Peder Judhe; ther handh haffue vil skott Her Hans ihyell i kyrken, tha kom Oluff Nielssøn, Erick Krommediges³⁾ foghet, oc beskermet Her Hans, saa hand fyck inghen hwgh; oc adtspurdhe for^{ne} Jürgen Hanssøn, om noghre saa nogle holle for^{ne} Per Judhe enthen aff sognemendhen eller andre, tha swaredhe menynghe [mandt], att thet wor icke saa, men for^{ne} Oluff Nielssøn bad hannem wære Erick Krommedigess presthe vbe-waaret, eller hand skulle faa vtack. Men ther Her Hans skulle gaa til Høyby kyrke then søndagh⁴⁾, tha laa Per Judhe tw hold for Her Hans oc ville haffue skott hannem i hyell, doch Hr. Hans worde seg for hannem, oc ther Per Judhe gick til kyrken, tha adspurdhe Anne Arildtz hannem, hwort hand

1) K. S. 4. R. IV, 519, 786, 791. Danske Kirkelove II, 217

2) Her synes nogle Ord at være glemte.

3) Er. Krummedige var forlenet med S. Hans Kloster.

4) Herefter har været skrevet: tyl forne — hvilke Ord atter ere udslettede.

wille gaa, tha swaredhe han saa: Myn frwe¹⁾ wiisthe meg op til Kirken oc skøffthe osthe²⁾ met presthen, oc hand matthe haffue slaghet Her Hans i hyell wtij syn egen stue, haffde ther icke wæret saa mange indhe hoss them. Ther vdoeffuer beddis for^{ne} Jürgen Hanssøn eth sogne witne, hvilcket hand fick oc loglyghe fremledhe medt viij trofasthe Dannemendt, szom ær Knudt Perssøn, Jep Hanssøn, Per Arildssøn, Rasmus Hanssøn, Knudt Matssøn, Niels Matssøn, Hans Andherssøn oc gamle Jep Hanssøn, hwilcke for^{ne} viij trofasthe Dannemendt alle samdirectelighe witnedhe paa theriss godhe troo, syell oc sandinghen, athii soffue oc hørðhe, alle tesse for^{ne} artickell skedhe, som forscreffuet staar. Oc saa møghet mere, at for^{ne} Per Judhe wille giffue Her Hans leyðhe, til messen wor vdhe eller en tyme offuer myddagh oc icke lengher, thij hand haffde saa kert eth andhet sted som her. Ath saa ær i sandhed i alle maadhe, och inthet witne imod gick paa nogræ stycker, oc wondhet ær for oss, thet witne wij for^{ne} met endzeglæ trickendis nedhen for thette wort obnebreff. Datum anno, die, loco vtsupra.

Orig. med Spor af tre Segl i det st. Kgl. Bibl., Danske Selskabs Papirer Nr. 35.

¹⁾ Det lader altsaa til, at Per Jyde i Forfølgelsen af Præsten har gaaet en adelig Dames Ærinde.

²⁾ Formodentlig en Talemaade, ligesom man siger: at plukke en Høne med en.